

INTERNASJONALT ARBEID MED SAMVIRKE

Hvorfor blir den norske samvirkemodellen sett på som en foregangsmodell?

Norske bønder har lange tradisjoner for å satse på samarbeid gjennom samvirkene. Norges Vel er en medlemsorganisasjon som jobber for en fremtidsrettet og bærekraftig matsektor i Norge og internasjonalt langs hele verdikjeden for mat.

Norges Vel har jobbet med kunnskapsbygging, tilrettelegging og praktisk utviklingsarbeid gjennom bruk av samvirkemodellen siden 1850-tallet. Hovedinnsatsen i det internasjonale arbeidet er i Mosambik, Tanzania og på Madagaskar. I alle prosjektene står organisering av bønder og oppdrettsfiskere sentralt.

Den norske samvirkemodellen blir sett på som en foregangsmodell hos flere av Norges Vels partnere.

Hva har norske bønder oppnådd gjennom samvirkene, som partnerne er nysgjerrige på?

- I Norge har vi egen samvirkelov som angir en tydelig, men fleksibel ramme for styring, og rettigheter og plikter for eierne.
- Bottom-up: Det er bare bøndene selv som sitter i styrene til samvirkene i landbruket. På den måten har de full gjennomslagskraft i den overordnede styringen av bedriftene sine. Se eksempel på eierorganiseringen til [TINE SA](#) eller [Nortura SA](#).
- Samvirkene er 100 prosent private bedrifter, på lik linje med andre foretak. Dette er i tråd med den [internasjonalt anerkjente samvirke-definisjonen](#) til International Cooperative Alliance.
- At de norske samvirkene er eierstyrte betyr at det er ingen innblanding fra staten. I Tanzania har for eksempel myndighetene mulighet til å kreve styreplass. Det begrenser bøndenes egen styringsmulighet.
- Norske bønder har bygget opp og utviklet sine egne foredlingsbedrifter i landbruket. I praksis er de «verdikjede-eiere».
- Gjennom at bøndene eier og styrer sine egne foretak, bidrar samvirkene til større forutsigbarhet for salg/inntekt for bonden. I mange andre land er det mellommenn som setter prisene til bonden, slik det var i Norge før samvirkene kom. Se mer om Norges Vel sitt prosjekt i [Mosambik](#).
- Samvirkene er også viktig for bøndenes nettverksbygging, kunnskapsspredning, effektiv kommunikasjon og tilgang til faglig rådgivning. Dette kan bli enda viktigere framover, når klimaendringene krever stor omstilling.
- Gjennom samvirkene får bøndene en tyngde som gjør at de når fram til sentrale politikere med sine budskap. På den måten blir politikken bedre tilpasset behovene. Dette er bare en fjern drøm i mange utviklingsland.
- Samvirkene bidrar som en stabiliserende faktor i en uforutsigbar tid, for eksempel har samvirker større mulighet til å tilpasse utbetalinger for å sikre balanse mellom kortsiktig og langsiktig perspektiv. I krisetider er dette ekstra viktig.

Mer informasjon:

[Kronikk i Bistandsaktuelt om Norges Vel](#) sitt perspektiv på organisering av matprodusenter og at dette må satses videre på.

Mer informasjon om Norges Vel sin historie med kunnskapsbygging og praktisk tilrettelegging for samvirker: norgesvel.no/samvirke

